

Обставини справи

Справа стосувалася тверджень заявниці за пунктом 1 статті 6 і статтею 14 Конвенції, а також статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції про те, що національні органи влади не навели належних підстав для обрання іншого кандидата на пост президента Голови Вищого суду провінції Мурсія (the Murcia High Court of Justice), і що їхні рішення були свавільними та дискримінаційними щодо неї за ознакою статі.

Наказом від 14 жовтня 2014 року постійний комітет Генеральної ради правосуддя (the General Council of the Judiciary) (далі – Рада) оголосив публічний конкурс на посаду Голови Вищого суду провінції Мурсія на п'ятирічний строк. Відповідно до чинного закону, опублікованого в Офіційному державному віснику (the Official State Gazette) з оголошенням про конкурс, Рада має право на свій розсуд приймати рішення про призначення, але водночас на неї поширюються правила, передбачені цим законом (див. пункт 22 цього рішення).

Голова Вищого суду провінції Мурсія має як судові, так і виконавчі повноваження оскільки його або її обов'язки включають керівництво Цивільною та Кримінальною Палатами Вищого суду та Адміністративної палати суду (Sala de Gobierno, відповідальний за виконавчі та адміністративні обов'язки цього суду) в тому числі.

На цю посаду претендували троє суддів: заявниця, пан М. Р. Н. та пан А. Р. Г. Усі кандидати подали свої заяви з необхідними документами та зробили перед Радою усні виступи (презентації); виступи були записані, а записи були передані ЄСПЛ, а також документи щодо кожного кандидата.

Після отримання додаткових звітів (трьох від палат Ради, одного від Адміністративної палати Вищого суду провінції Мурсія та ще одного від Асоціації адвокатів Картахени) і після виступів (презентацій) з кандидатами, Рада 29 січня 2015 року прийняла рішення про призначення пана М. Р. Н. Головою Вищого суду провінції Мурсія на п'ятирічний строк. Заявниця, не погоджуючись із рішенням більшості, подала скаргу до Верховного суду.

Рішенням від 10 травня 2016 року Пленум Верховного суду на пленарному засіданні частково задовольнив апеляцію заявниці, скасував рішення Ради, та зобов'язав її прийняти нове рішення, надавши більш детальне обґрунтування щодо заслуг особи, яка призначається на посаду.

Після цього рішення третій кандидат пан А. Р. Г., відкликав свою заяву. 26 травня 2016 року засідаючи у формі пленарного засідання Рада, яка складалася з двадцяти одного члена, знову вирішила призначити на цю посаду пана М. Р. Н. Обґрунтування цього рішення починалося з розгляду трьох моментів. По-перше, було заявлено, що в оголошенні про вакансію не зазначалося про надання переваги певному виду заслуг кандидатів, і що Рада повинна оцінювати їхні заслуги; що недопустимо встановлювати будь-яку шкалу різних заслуг, і що конституційна роль Ради надає їй широкі повноваження в питаннях призначення, і жодна третя

установа, якою б вона не була, не може посягати на цю конституційну функцію; все це, на думку Ради, цілком відповідало рішенням Верховного суду.

По-друге, Рада зазначила, що найважливішим елементом для її рішення були виступи (презентації) кандидатів, які записувалися. Повторивши, що заявниця об'єктивно мала більше заслуг, як уже було зазначено у рішенні Верховного суду від 10 травня 2016 року, у третьому пункті рішення Рада розглянула пропозиції кожного кандидата (фактично план дій на посаді) (див. пункти 10 і 11 цього рішення). Рада вирішила, що пропозиції пана М. Р. Н. були набагато кращими пропозицій заявниці. Різниця між ними на користь пана М. Р. Н. характеризувалася як «безперечна, очевидно безперечна, навіть переважна». Пропозиції заявниці були охарактеризовані як «мізерні, загальні та дуже банальні». Зокрема, наступні три пункти пропозицій пана М. Р. Н. були охарактеризовані як визначні: розробка (розгортання) «нового судового офісу», розвиток медіації, підвищення рівня управління та прозорості Вищого суду провінції Мурсія. В інших пунктах рішення Рада оцінювала деякі заслуги кандидатів, наприклад, знання заявницею і паном М. Р. Н. ситуації в регіональних судах, якість судових рішень, наданих на оцінку обома кандидатами, і їхній досвід роботи в управлінні судами тощо.

Заявниця оскаржила це друге рішення Ради. Рішенням від 27 червня 2017 року Верховний суд відхилив апеляцію заявниці та більшістю голосів (17 з 32) підтримав рішення Ради. 15 суддів висловили окремі думки, а один висловив збіжну думку.

У рішенні вказувалося, що рішення Ради відповідало попередньому рішенням Верховного суду. Він підкреслив, що справа стосувалася дискреційного призначення, щодо якого Рада мала дуже широкі повноваження з оцінки та вибору, які були додатково розширені, коли, як в цій справі, посада, яка мала бути заповнена, мала урядову складову. Верховний суд вважав, що Рада належним чином обґрунтувала призначення іншого кандидата на посаду, і що вона зробила це без упередженості чи зловживання повноваженнями. З цього приводу Верховний суд зазначив, що Рада звернула увагу на об'єктивні вимоги, за якими заявниця отримала позитивну оцінку, а саме: стаж роботи в судовій системі, робота в колегіальних органах; наявність суддівської практики не лише в кримінальних, а й у цивільних судах; кількість і тип ухвалених нею рішень. Далі Рада оцінила п'ять суб'єктивних вимог, а також зробила спеціальну та широку оцінку програми дій кожного з кандидатів. Як було зазначено, 15 суддів в трьох окремих думках висловили свою незгоду й один суддя склав одну збіжну думку. У своїх окремих думках щодо незгоди з рішенням судді вважали, що Рада у своєму рішенні від 26 травня 2016 року не виконала вимог рішення Верховного Суду від 10 травня 2016 року, оскільки оцінка заслуг двох кандидатів не була здійснена відповідно до тверджень Верховного суду в його рішенні. Вони також стверджували, що об'єктивні заслуги заявниці перевищували заслуги іншого кандидата.

Заявниця подала апеляцію *атраго*. Конституційний суд визнав апеляцію *атраго* неприйнятною через відсутність явного порушення будь-якого конституційного права, але зробив це на основі мотивування рішення.

Заявниця скаржилася на те, що рішення Ради від 26 травня 2016 року та Королівський Указ про призначення Голови Вищого суду провінції Мурсія не надали достатніх підстав для вибору кандидата, і що рішення Ради не відповідало рішенням Верховного суду від 10 травня 2016 року. Вона посилалася на пункт 1 статті 6 і статтю 14 Конвенції, а також на статтю 1 Протоколу № 12 до Конвенції.

Оцінка Суду

(a) Загальні принципи

ЄСПЛ повторив, що згідно з його усталеною практикою, яка відображає принцип, пов'язаний із належним здійсненням правосуддя, рішення судів і трибуналів повинні належним чином вказувати на причини, на яких вони ґрунтуються. Міра, до якої застосовується цей обов'язок наводити причини може змінюватися залежно від характеру рішення та має визначатися у світлі обставин справи (див. рішення у справі *García Ruiz v. Spain* [ВП]). Не вимагаючи детальної відповіді на кожен аргумент, висунутий скаржником, це зобов'язання передбачає, що сторони судового провадження можуть розраховувати на отримання конкретної та чіткої відповіді на аргументи, які є вирішальними для результату цього провадження (див., серед інших рішень, рішення у справах *Ruiz Torija v. Spain* та *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugal* [ВП]) (пункт 34 рішення).

ЄСПЛ далі повторив, що до його функцій не входить розгляд стверджуваних помилок права або факту, допущених національними судами, за винятком випадків і тією мірою, в якій вони можуть порушувати права та свободи, захищені Конвенцією (див. згадану вище справу *García Ruiz*, § 28), наприклад, якщо можна вважати, що вони є рівнозначними «несправедливості» в порушення статті 6 Конвенції. ЄСПЛ не повинен діяти як орган четвертої інстанції, а отже не ставитиме під сумнів згідно з пунктом 1 статті 6 Конвенції оцінку національних судів, якщо тільки їхні висновки не можна вважати довільними або явно необґрунтованими (див., наприклад, рішення у справах *Dulaurans v. France*; *Khamidov v. Russia*; *Andelković v. Serbia* та *Bochan v. Ukraine* (№ 2) [ВП]). Рішення національного суду не можна кваліфікувати як свавільне настільки, аби завдати шкоди справедливості розгляду, якщо для цього не наведено жодних причин або якщо наведені причини ґрунтуються на явній фактичній чи юридичній помилці, допущеній національним судом, що призвело до «відмови в правосудді» (див. рішення у справу *Moreira Ferreira v. Portugal* (№2) [ВП]) (пункт 35 рішення).

(b) Застосування цих принципів у цій справі

Стосовно цієї справи ЄСПЛ перш за все відзначив, що першим рішенням Верховного суду від 10 травня 2016 року було скасовано рішення Ради та зобов'язано останню надати більш детальне обґрунтування щодо заслуг особи, яка має бути призначена на посаду (див. пункт 13 цього рішення). Своїм новим рішенням

від 26 травня 2016 року Рада знову призначила пана М. Р. Н. на посаду, і заявниця знову звернулася до Верховного Суду (пункт 36 рішення).

У своєму рішенні від 27 червня 2017 року Верховний суд дуже детально проаналізував друге рішення Ради (див. пункт 17 цього рішення). Спочатку він вирішив, що Рада виконала попереднє рішення Верховного суду та надала достатні причини для свого вибору пана М. Р. Н. Далі Верховний суд здійснив оцінку різних елементів, які Рада взяла до уваги, такі як тривалість служби кандидатів у судовій системі, характер їх досвіду роботи та його відповідність посаді, про яку йдеться, їхні лідерські якості та програма дій кожного з кандидатів. Він погодився з обґрунтуванням Радою свого вибору іншого кандидата. У зв'язку із цим Верховний суд підкреслив, що Рада користується широкими повноваженнями щодо дискреційних призначень, зокрема у випадках, коли посада, яку потрібно заповнити, мала урядову складову, як і в цій справі (пункт 37 рішення).

ЄСПЛ відзначив, що заявниця мала можливість висловити свої думки під час усного виступу (презентації) перед Радою. Крім того, вона також могла оскаржити рішення Ради до Верховного суду та представити всі аргументи, фактичні та юридичні, які вона вважала доречними, у своїй апеляції до цього суду. Ці аргументи були розглянуті Верховним судом, який навів детальні причини для відхилення апеляції заявниці. Зрештою, він погодився з рішенням Ради про призначення іншого кандидата та наведеними в ньому причинами стосовно цього. ЄСПЛ також зазначив, що оскаржувані рішення були мотивовані як міркуваннями фактів, так і міркуваннями права. І Рада, і Верховний суд оцінили заслуги обох кандидатів, які видаються достатніми, а також їхні пропозиції. Надання переваги одному з кандидатів, якщо обидва з них мають достатні заслуги для призначення на відповідну посаду, саме по собі не може вважатися таким, що суперечить вимогам пункту 1 статті 6 Конвенції. У зв'язку з цим ЄСПЛ також вказав на широку свободу розсуду Ради щодо ваги, яку вона надала заявам кандидатів. Верховний суд погодився з рішенням Ради, належним чином розглянувши процес призначення та причини, наведені Радою для вибору кандидата (пункт 38 рішення).

Не було продемонстровано, що висновки Верховного суду були свавільними чи явно необґрунтованими настільки, аби завдати шкоди справедливості провадження (див. згадану справу *Moreira Ferreira*, §§ 85 і далі) (пункт 39 рішення).

Ураховуючи наведені вище міркування, ЄСПЛ вважав, що в цілому провадження, про яке йдеться, було справедливим для цілей пункту 1 статті 6 Конвенції. Отже, порушення цієї статті не було (пункт 40 рішення).

Висновок

Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 8 червня 2023 року й набуло статусу остаточного 8 вересня 2023 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.